

Ödeshögs kommun

Digital översiktsplan

Hur en kommun med små medel kan lyckas

Presentation

Erik Blomdahl

Planarkitekt

Ödeshögs kommun

erik.blomdahl@odeshog.se

0144-351 76

Tidigare anställningar:

Metria AB 2016-2018

Planarkitekt och GIS-utvecklare

Ramböll 2015-2016

GIS och Kart analys

Jönköpings kommun 2008-2014

Ny kommunomfattande digital ÖP 2014

Utbyggnadsstrategi FÖP 2010

Utredningar inom stadsbyggnadsvision 2.0

Utbildning: Fysiskt planering, Blekinge tekniska högskola, 2004-2008

Rebecka Bäck

Samhällsbyggnadschef

Ödeshögs kommun

rebecka.back@odeshog.se

0144-351 11

Linköpings kommun 2006-2014

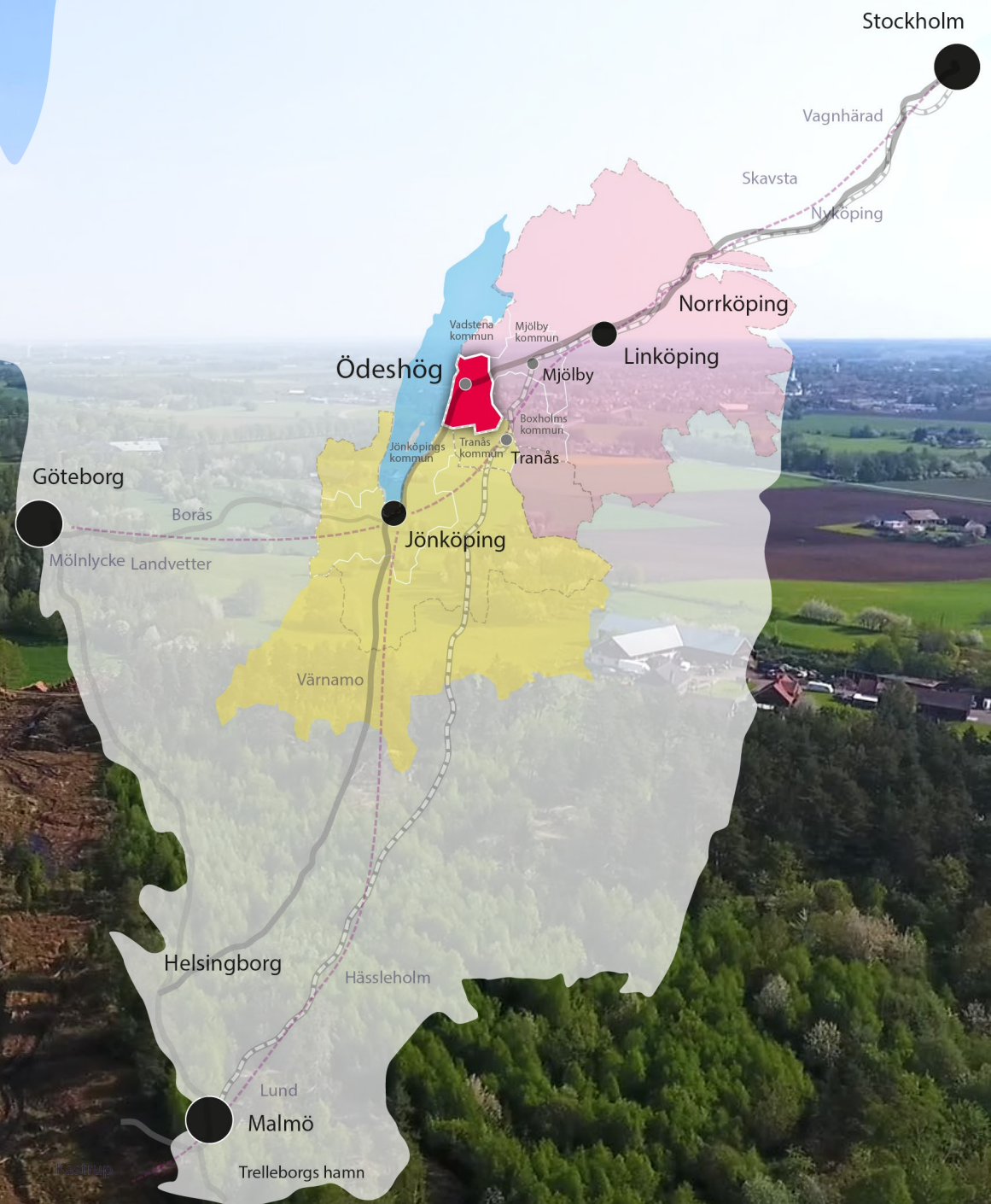
Översiktsplanerare 2010-2014

Detaljplan 2006-2010

Höganäs kommun 2005-2006

Planarkitekt

- 5 338 invånare
55% i tätorterna 45% landsbygderna
- Besöksnäring
Omberg 500 000/år
- Politiskt styre
KD (33,6%), S (20,7%), C (10,5%)
- Störst arbets- och gymnasiependling
till Mjölby kommun

Digital översiktsplan

Kommunfullmäktige antog den 14 september 2020

Översiktsplan – 6000 invånare

- Ödeshögs kommunomfattande utvecklingsplan.

- Beslutet i kommunfullmäktige visade på stor politisk samsyn från både majoriteten och oppositionen.
- Första kommun i Östergötland med helt digital kommunomfattande översiktsplan.
- En process som genomförts målinriktat på "bara" två år.

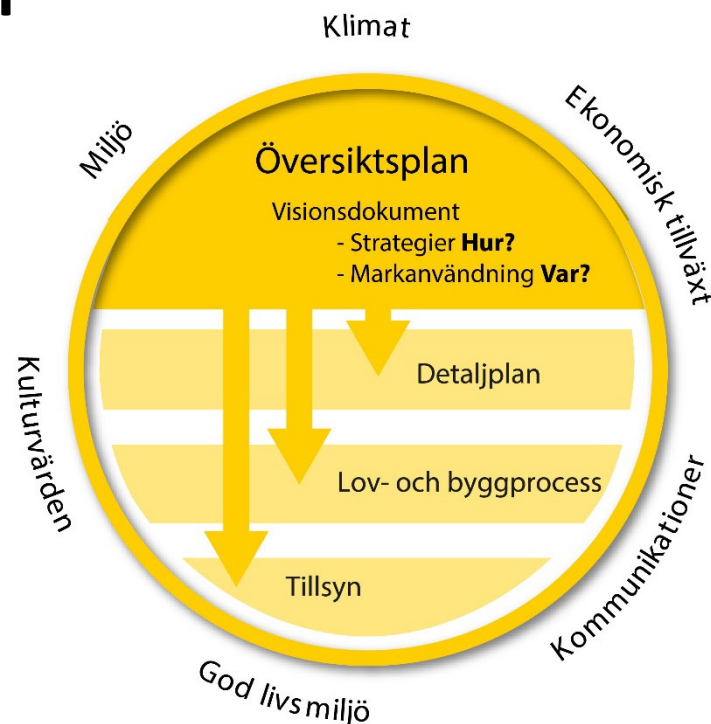
oversiktsplan.odeshog.se

Vad innebär ett arbete med ny översiktsplan?

översiktsplan enligt
Plan- och bygglagen

Sällsynt att ta fram en översiktsplan
1 gång per 10 år

3 000 timmars arbete

Lång process i flera steg
Minst två års process

**Många intressen
och viljor** att ta hänsyn till

Omfattande innehåll
som spänner från vision till detaljutformning

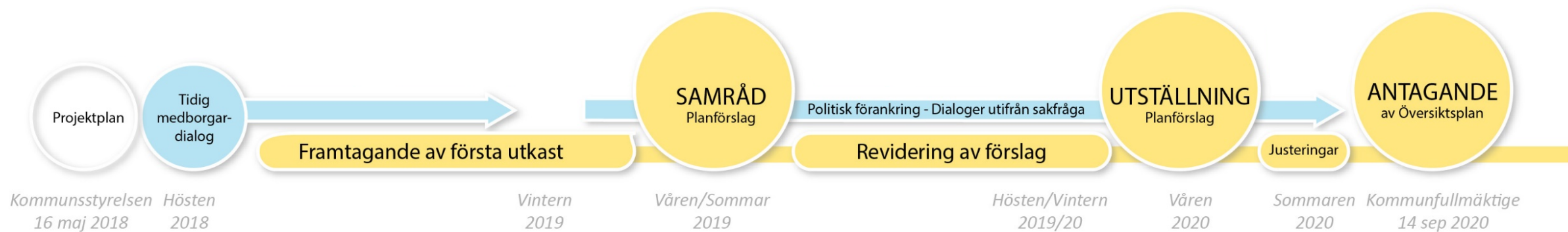
Processen

Projektplan – liten organisation

Uppsökande dialog

Prioriterat att hålla tidsplanen

Översiktsplaneprocessen

Projektplan

- Projektorganisation och styrning
- Tidplan och kostnader
- Mål och syfte
 - Omfattning och riktning
 - Format
 - Dialog

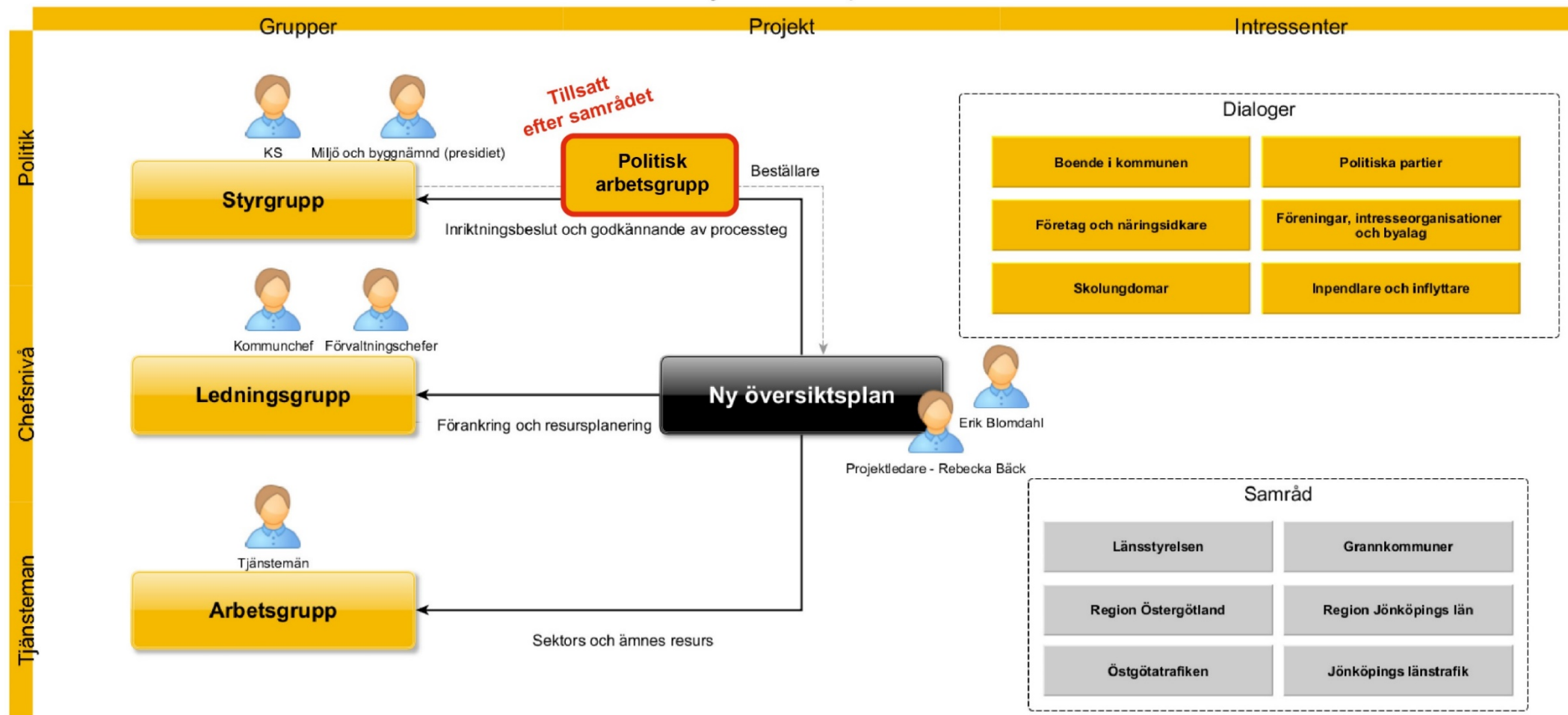
Översiktsplanens **innehåll ska vara lättillgängligt och anpassat till mottagaren** att såväl allmänheten som politiker, kommunala tjänstemän och övriga externa parter förstår dess innebörd.

Organisation

Ny översiktsplan

Nyckelkompetenser i arbetet

- **Projektledning**

I Ödeshög har det varit viktigt med ett delat ansvar för att hålla tidplanen, minskar sårbarheten och ökad kvalité.

- **Plan- och landskapsarkitekter**

Ödeshög har haft förmånen att ha personer som tidigare arbetat med översiktsplaner

- **Kart- och geografisk kompetens**

Fördel med kunskap inom databas och webbkarta.

- **Kommunikatör**

Grafis design och layout av material men även för kommunikation till allmänheten.

Dialog

Vi har aktivt arbeta med dialog i olika former för att förankra och utveckla översiktsplanen.

Tidig medborgardialog

- Nära 600 aktiva (10% av befolkningen)
- Fysiska möten parallellt med webbenkäter

Uppsökande dialog under hela processen

- Alla grannkommuner
- Region Östergötland och Jönköpings län
 - Östgötatrafiken och Jönköpings länstrafik
- Ämnesvis utifrån inkomna synpunkter
- Föreningar och organisationer som vi saknat

Innehåll

Röd tråd

Regionalt perspektiv

Fördjupat arbete och avvägning
i viktiga/känsliga frågor

Röd tråd - Vision till genomförande

1 Vision & utgångspunkter

Vi har en hållbar och positiv samhällsutveckling och tar höjd för 6 000 invånare

2 Övergripande strategi för utveckling

- Vi fokuserar på det vi har och kompletterar när det behövs
- Vi bryr oss om hela kommunen
- Vi stärker våra noder
- Vi är uppkopplade
- Vi är långsiktigt hållbara och robusta
- Här vill jag bo, jobba och förverkliga mina idéer

Vi fokuserar på det vi har och kompletterar när det behövs

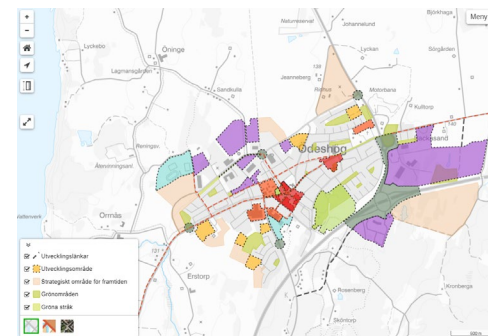

3 Strukturbild för utveckling/regionalt perspektiv

4 Markanvändning Ödeshögs tätort

Ortens attraktivitet och utveckling är viktig för hela kommunen. ... Attraktiva offentliga miljöer som gator, parker och torg, skapar mötesplatser och välbefinnande för alla i kommunen.

5

Attraktivare Ödeshögs centrum

Målbild

Ödeshögs centrum är inkluderande, till för alla, tillgängligt och kännetecknas av folkliv och naturliga möten. I centrum känner man sig trygg under dygnets alla timmar. Centrum är omsorgsfullt gestaltat med en utformning som stärker känslan av stolthet över sin ort.

6

Genomförandeplan

Kommunen tar ett huvudansvar för den fysiska miljön i centrum och ska samarbeta med ideella, privata och offentliga aktörer för att skapa ett attraktivt och levande centrum.

Översiktsplan 6000 invånare – Regionalt perspektiv

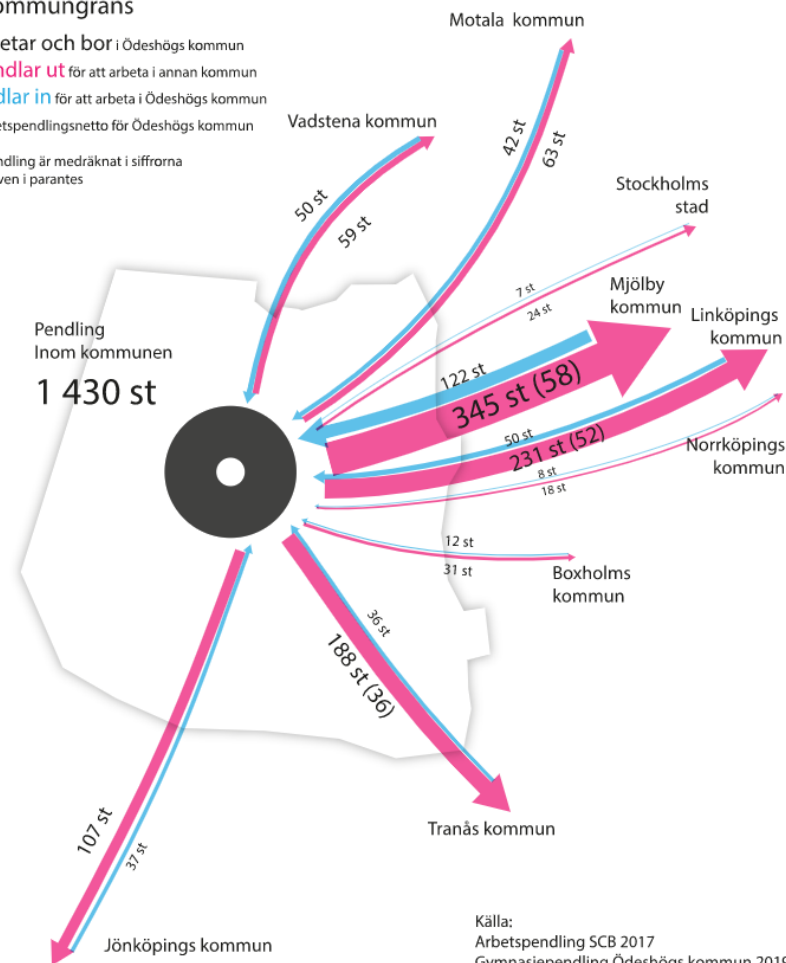

Arbets- och gymnasiependling

- över kommungräns

1430 arbetar och bor i Ödeshögs kommun
1032 pendlar ut för att arbeta i annan kommun
401 pendlar in för att arbeta i Ödeshögs kommun
 - 631 i arbetspendlingsnetto för Ödeshögs kommun

Gymnasiependling är medräknat i siffrorna men anges även i parentes

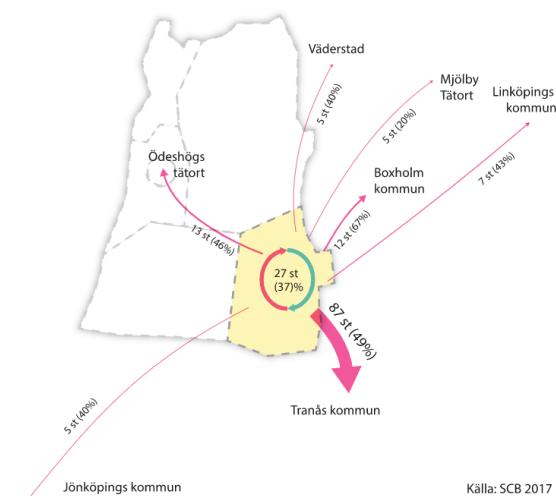

Källa:
Arbetspendling SCB 2017
Gymnasiependling Ödeshögs kommun 2019

Arbetspendling Trehörna

27 arbetar och bor i Trehörna
153 pendlar ut för att arbeta i annan kommun eller kommun
1 pendlar in för att arbeta i Trehörna
 - 152 i pendlingsnetto för Trehörna

Siffran i parentes anger andel kvinnor
 Pendlingsrelationer under 5 personer redovisas ej

Källa: SCB 2017

Lästips och visning av den digitala översiktsplanen

- Regionalt perspektiv – viktigt för Ödeshög
- LIS – principer
- Serviceplan – integrerad i översiktsplanen
- Attraktivare Ödeshög och Hästholmen – målbild med visionskiss
- Vindkraft
- Landskapskaraktärer – Hålatedens värdebeskrivning
- Kulturmiljöinventering
- Genomförandeplan

Sök i textdokument

Webbkartan

Tillgängligt material

Digital ÖP

Egenutvecklad webbplats

Innehållet i fokus

Enkel och kostnadseffektiv

Mål

Översiktsplanens innehåll ska vara lättillgängligt och anpassat till mottagaren att såväl allmänheten som politiker, kommunala tjänstemän och övriga externa parter förstår dess innebörd.

- Digital översiktsplan var inte målet utan lösningen!

Digitalt format

Lösning - Egenutvecklad för våra behov

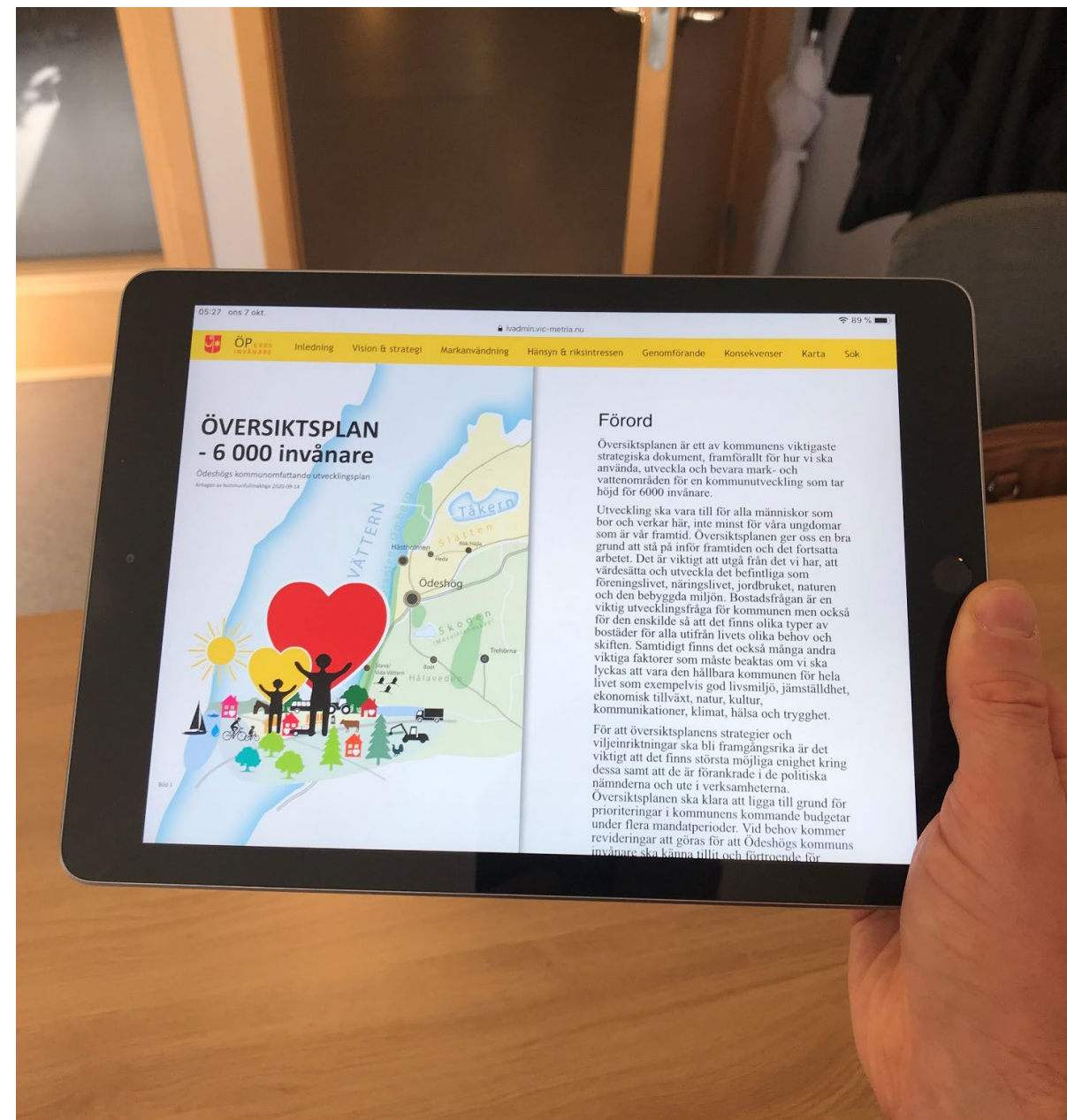
- "Enkel" och kostnadseffektiv
 - Samarbete med Tranås och Aneby kommun
- Fokuserat på innehållet och tonat ner tekniken
- Fungerat som ett arbetsverktyg

Tillgänglighet

- För olika målgrupper
- Digitala funktioner/hjälpmedel
 - Sök, uppläsning, översättning
- PDF för att uppnå full tillgänglighet

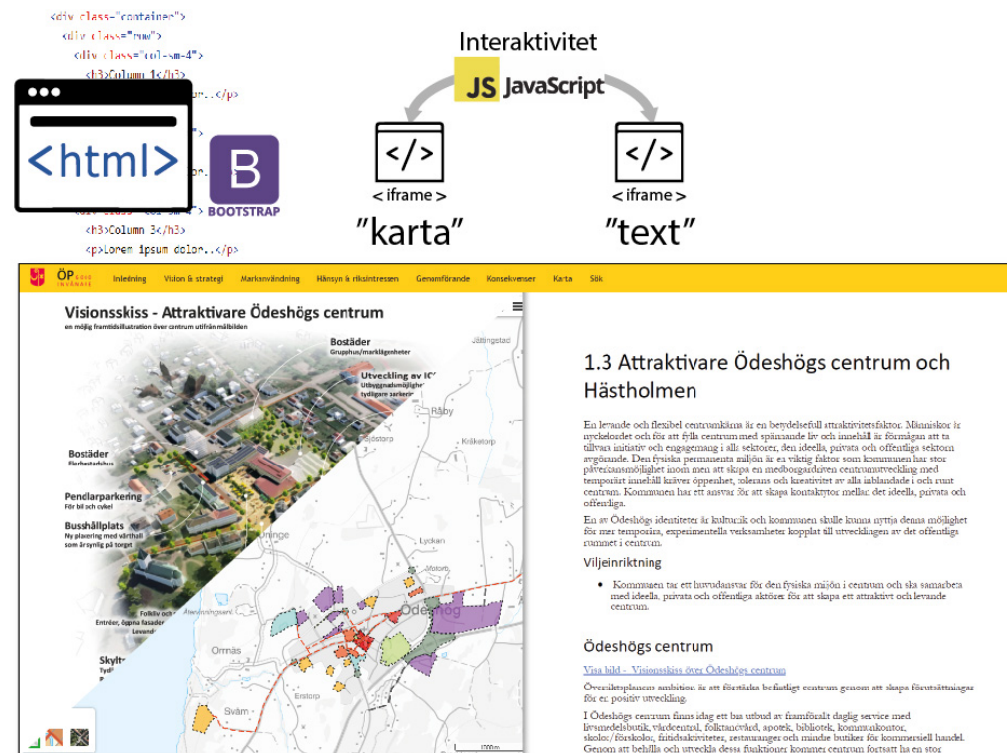
Flexibel för framtiden

- Öppen kartdatabas
- Texter i word/html
- Illustrationer i vektorformat

Digital översiktsplan – tekniken

- Webbplats, ingen kartapplikation

Att arbeta digitalt

För oss, ingen större skillnad i arbetssätt

Fortfarande ett "statiskt" dokument. Helt frikopplad för kommunens webbplats.

- Text ska skrivas, uppdelat kapitelvis
- Kartor i parallellprojekt i QGIS
- Illustrationer

Största fördelen

- Arbetsversion där layouten blir direkt
- Tillgängligheten när den väl är antagen

Medskick

- Till er som ska påbörja resan med en digital översiktsplan

1. Gör en förstudie i tidigt skede för val av system

- Hur passar det in i er verksamhet och med era arbetssätt?
- Vilken kompetens behövs i projektgruppen
- Ta höjd för 3 parallella versioner
- Bedöm kostnader, drift och underhåll över lång tid

2. Låt inte tekniken styra arbetet (för mycket)

3. Jobbet måste göras oavsett om ÖP:n är digital eller inte.

- Försök jobba skarpt med innehållet så snabbt som möjligt
- Digital öp tenderar att bli mer omfattande.

4. Det bli intensivt i perioder inför samråd och granskning

Tankar kring utveckling av det digitala...

Utmaningar

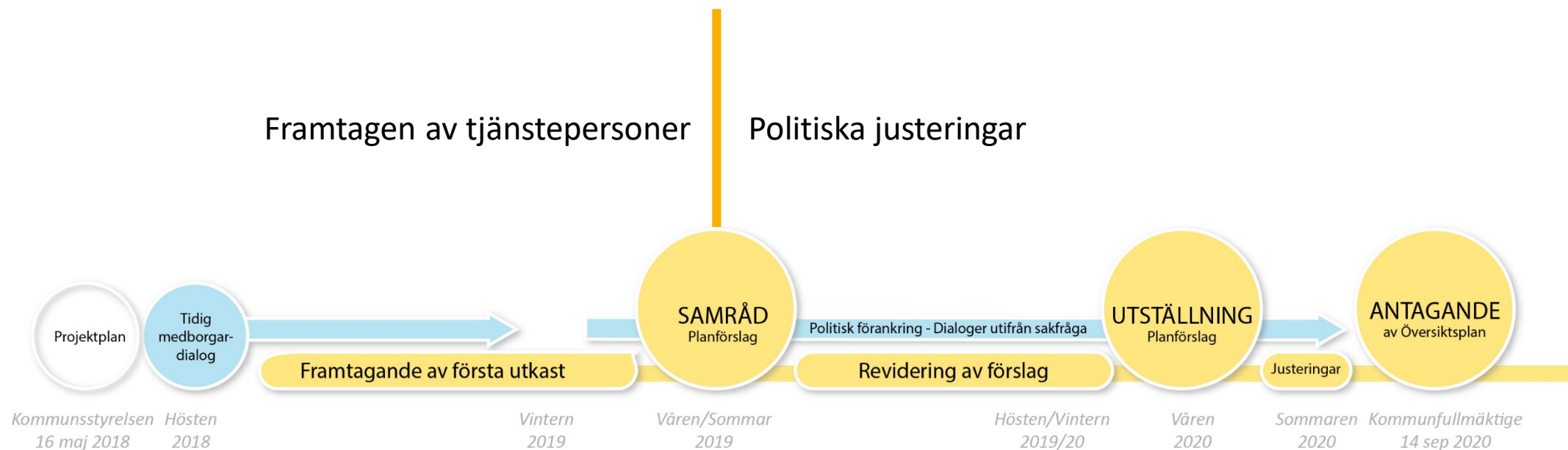
- Digitala mottagaren
 - Handläggarsöd - Dator
 - Allmänhet – Mobil enhet
- Tillgänglighetsdirektivet
- Berättelse – koppling mellan kapitel
- Drift och underhåll under lång tid
- Karttvilling i Qgis – stilsättning blir dubbelarbete
- Uppdatering och tillägg i framtiden

Tekniska funktioner

- **Sök**
- Sök i kartlager
- Lägg till egna kartlager
- WFS/WMS?
- Lösenordskyddad – redigering i klienten
- Offline/app?
- **Responsiva/interaktiva bilder och rörlig media**

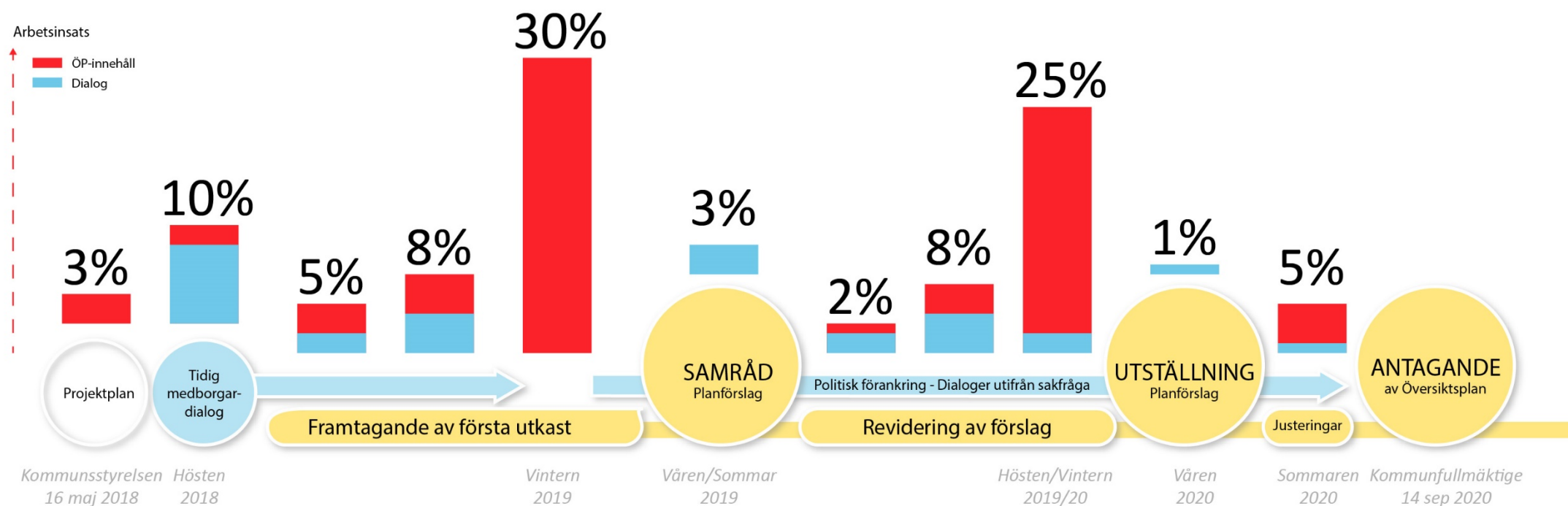
Erfarenhet / medskick

Nyttjat hela processen

Nyttjat hela processen

Processutvärdering - Översiktsplan 6000 invånare

Tid och kostnader

Utvärdering - Översiktsplan 6000 invånare				
Interna kostnader	Tidsåtgång (timmar)	Utfall	Avvikelse	
Projektgrupp	0	2600	2600	Erik (planförfattare/GIS) ca 1800h, Rebecka (projektledning/planförfattare) ca 800h
Miljö- och byggnadsförvaltningen	2000	120	-1880	David (Infrastruktur och MEX) ca 100h, Mari (Kommunikatör) ca 20h
Teknik och näringsliv	400	30	-370	Delaktiga på främst arbetsgruppsmöten
Kommunledningsförvaltningen inkl Räddningstjänst	100	60	-40	Josephine (Kommunikatör)
Socialförvaltningen	100	20	-80	Producerat viss text
Bildnings-, kultur, och fritidsförvaltningen	100	20	-80	Producerat viss text
Praktikant (tidig medborgardialog)	0	100*	0	*ej någon kostnad för kommunen och ej inräknad i totalen
Totalt	2700	2850	150	
Externa kostnader	Budget (kr)	Utfall	Avvikelse	
Trafikutredning	100 000	0	100 000	Genomförandeplan fortsatt utredningar under samhällsbyggnadsförvaltningens trafikutredningsbudget
Kulturmiljösammanställning av tidigare inventeringar	100 000	62 500	37 500	Kulturmiljöinventering samfinansierad med Länsstyrelsen
Miljökonsekvensbeskrivning	150 000	0	150 000	Gjort jobbet själva
Landskapsbildanalys	100 000	0	100 000	Ej aktuellt
Målbild och visionskiss för Ödeshög och Hästholmens centrum	0	94 000	-94 000	Konsult: Krook och Tjäder
VA-utredningar	200 000	25 000	175 000	Fortsatta arbete i med VA-plan i egen regi
Handelsutredning	100 000	50 000	50 000	Konsult: HUI research
Digitalisering, tryck, annons	150 000	25 000	125 000	Utskick till alla hushåll. Material till samråd samt annons och möteskostnader.
Digital översiktsplan	0	50 000	-50 000	Avser utveckling och överflyttning, årlig drift och underhåll på ca 7 000 kr/år
Totalt	900 000 kr	306 500 kr	593 500 kr	

Framgångsfaktorer

Processen

- Dynamisk duo (all kompetens i huset)
- Projektplan
- Tajming
- Projektdagbok
- Öppna för samarbeten och dialog

Digital ÖP

- Tillgänglighet i fokus
- OpenSource
 - Full kontroll över utvecklingen
 - "Gratis"
- Redigering i Word

Innehåll

- Lånat, kopierat och sen utvecklat
- Nyttja hela processen - texter utvecklas över tid

Bra kan bli bättre!

- Mer tid för internremiss för tjänstepersoner och politiker
- Fortsatt dialog med skolungdomar
- Tids- och budgetsäl har skjutit delar till fortsatt arbete med översiktlig planering
- Struktur från boverket har ändrats under processen
- Funktion som växlar mellan kapitel
- Lite mer tid på textlayout och textkompression
- Drift i egen regi
- Hierarki mellan markanvändning och utvecklingsområden
- Mer metodiskt/strukturerat arbete med konsekvenser

Tack!

Tid för frågor